

STORTINGET

Innst. 224 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:106 S (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Morten Wold og Hans Andreas Limi om å fjerne byråkrati og sikre gjennomføringskraft i Forsvaret

heten på strøm slik at virksomheter som har nasjonale forsvars- og sikkerhetspolitiske oppgaver, prioriteres ved tildeling av kapasitet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen vedta en midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen, for å sikre hurtig behandling av plansaker som omhandler produksjon av ammunisjon og forsvarsmateriell og andre etableringer og/eller utvidelser som har til hensikt å styrke Norges forsvarsevne.
- Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at norsk forsvarsindustri skal kunne utvide og øke produksjonskapasiteten raskt.
- Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at Forsvaret får gjennomført Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036, og skjære gjennom byråkratiske hindre.
- Stortinget ber regjeringen sikre at hensynet til rikets sikkerhet og Forsvaret skal settes foran alle andre hensyn i behandlingen av plan- og bygningsaker.
- Stortinget ber regjeringen regulere tilgjengelig-

Komiteens behandling

Kommunal- og distriktsminister Kjersti Stenseng har uttalt seg om forslagene i brev av 20. mars 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til og mottatt to skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på stortinget.no

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Sverre Myrli, Terje Sørvik, Solveig Vestenfor og Agnes Nærland Viljugrein, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 106 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Morten Wold og Hans Andreas Limi om å fjerne byråkrati og sikre gjennomføringskraft i Forsvaret. Komiteen viser til statsrådets svarbrev.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er enige i at det er nødvendig å sette kraft bak forsvarsløftet og gjennomføringen av Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036, som et samlet storting har stilt seg bak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at nasjonale myndigheter i ekstraordinære situasjoner må vurdere hvilke muligheter som finnes, for å effektivisere prosesser og å få fortgang i prioriterte politiske målsettinger, som opprusting av Forsvaret, herunder forsvarsindustrien. Regjeringen jobber målrettet og fortløpende med tiltak for å sikre gjennomføringskraft i forsvarsløftet. Disse medlemmer viser til at regjeringen blant annet har implementert en rekke tiltak knyttet til eiendom, bygg og anlegg, som allerede har hatt betydelig effekt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at Stortinget gis mulighet til å ta stilling til og vurdere status for gjennomførte tiltak samt behovet for ytterligere tiltak og prioriteringer i gjennomføringen av forsvarsløftet. Disse medlemmer mener imidlertid dette gjøres best gjennom en melding med en helhetlig plan, heller enn i enkeltstående representantforslag som det foreliggende.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at flere av de foreslåtte tiltakene vil bli berørt i statusmeldingen om gjennomføringen av Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036, som legges frem i innværende stortingssesjon. Regjeringen planlegger her å redegjøre for virkemidler knyttet til styring av forsvarssektorens investeringer. Dette inkluderer flere initiativ som samsvarer med de tiltakene som foreslås i representantforslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at plan- og bygningsloven allerede i dag har unntak som sikrer raskere prosesser ut fra blant annet sikkerhetsmessige hensyn. Loven har et omfattende unntak for Forsvaret, med en forskriftshjemmel som gjør det mulig å vedta ytterligere unntak dersom Forsvaret mener det er behov for dette. Det er også unntak for såkalte skjermingsverdige objekter. Dette unntaket har blant annet vært brukt i tilknytning til sikring av regjeringsskvartalet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen nylig har vedtatt nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet. I disse fremgår det at kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter bør samarbeide for å legge til rette for tilstrekkelige are-

aler til fornybar kraftproduksjon, kraftledninger, forsvarsformål og samfunnskritisk digital infrastruktur.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at plan- og bygningsloven allerede i dag har bestemmelser som sikrer raskere prosesser ut fra blant annet sikkerhetsmessige hensyn.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det russiske angrepet på Ukraina i februar 2022 markerte en brutal oppvåkning for verdens demokratier. Ukrainas frihetskamp er blitt møtt med massiv moralsk støtte og stor økonomisk, humanitær og militær støtte fra resten av Europa og Nord-Amerika. Disse medlemmer viser til at for mye av regjeringens håndtering har vært preget av fredsperiodens forsiktige og tidkrevende respons- og behandlingstid. Dette kolliderer med behovet for handlekraft i møte med en ny virkelighet, der også Norges sikkerhet er satt i fare på en måte vi ikke har sett på generasjoner. Disse medlemmer viser til at samfunnsviktige virksomheter for eksempel må avvente tradisjonelle og tidkrevende behandlingsprosesser i plan- og byggesaker uten mulighet for at man kan skjære gjennom og ta nødvendige beslutninger. En tidkrevende og usikker behandling i tråd med tradisjonell saksbehandling hos blant annet statsforvalter og regjering er ikke tilpasset den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen Norge nå befinner seg i.

Disse medlemmer mener at Norges forsvarsevne skal prioriteres over andre politiske målsettinger og sektorer. Disse medlemmer viser videre til representanter fra Høyres Representantforslag 110 L (2024–2025) om midlertidig lovhjemmel om unntak i plan- og bygningsloven ved kriser, katastrofer eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil sette inn tiltak som bidrar til å få fortgang i prosesser og få til raskere beslutninger. Disse medlemmer mener det er helt nødvendig å korte ned alle prosesser knyttet til høringer og sikre at hensynet til rikets sikkerhet og tiltak for å trygge landet settes foran alle andre hensyn. Derfor mener disse medlemmer at det bør vedtas en midlertidig forskrift som sikrer unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen. Disse medlemmer mener dette er viktig for å sikre hurtig behandling av plansaker som omhandler produksjon av ammunisjon, forsvarsmateriell og andre etableringer og/eller utvidelser som har til hensikt å styrke Norges forsvarsevne. Gjennom en slik midlertidig forskrift skal det legges opp til svært korte høringsfrister for innsigelser, og hensynet til rikets sikkerhet og Forsvaret skal settes foran alle andre hensyn.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vedta en midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen, for å sikre hurtig behandling av plansaker som omhandler produksjon av ammunisjon og forsvarsmateriell og andre etableringer og/eller utvidelser som har til hensikt å styrke Norges forsvarsevne.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at hensynet til rikets sikkerhet og Forsvaret skal settes foran alle andre hensyn i behandlingen av plan- og bygningssaker.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener at frykt og hastverk kan føre til dårlige beslutninger. Derfor mener disse medlemmer at det viktigste er å samordne og styrke samarbeidet i planprosessen, ikke å gi generelt fritak fra gjeldende lovverk og krav til saksbehandling. Disse medlemmer viser til at hverken klimakrisen eller naturkrisen er avlyst selv om Putin har gått til krig mot Ukraina. Selv om forsvarsindustrien vil satse og langtidsplanen for Forsvaret skal gjennomføres, så er det ikke riktig å la alle andre samfunnshensyn fare og legge opp til prosesser som kjører over lokalbefolkning og kommuner. Disse medlemmer mener at forsvarsevne og sikkerhet ikke bare handler om forsvarsindustri, men også om tillit og samhold i en krise. Derfor er det viktig å følge grunnleggende demokratiske regler og skape best mulig forutsigbarhet og samarbeidsklima rundt nødvendige tiltak, også om de gjeldende unntaksreglene som Stortinget vedtok i 2014, tas i bruk, og saker må gå raskere enn vanlig. Disse medlemmer viser til Kartverkets statusrapport 2025 «Kartdata for sikkerhet og samhandling», som nylig ble lagt fram for regjeringen. Disse medlemmer mener at noe av det viktigste vi kan gjøre for samfunnssikkerhet, beredskap og raskere og bedre planleggingsprosesser, er å sørge for å ruste opp fellestjenestene i Kartverket, slik at disse kan bidra til raskere og bedre planleggingsprosesser mellom departement og kommuner og rettighetshavere som blir berørt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser ellers til behandlingen av Meld. St. 9 (2024–2025) Totalberedskapsmeldingen og Sosialistisk Venstrepartis merknader og forslag i denne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at i dagens krevende sikkerhetspolitiske situasjon er avgjørende at Norge greier å

holde tempoet oppe i å gjennomføre vedtakene fra behandlingen av Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036 (jf. Prop. 87 S (2023–2024) og Innst. 426 S (2023–2024)), og at Norge investerer mer i egen sikkerhet og forsvar. Disse medlemmer viser til at Norge har et stort behov for å utvide produksjonen av forsvarsmateriell. Russlands ulovlige krig mot Ukraina har medført stor etterspørsel etter forsvarsmateriell. Disse medlemmer viser til at Norge og andre NATO-land skal ruste opp sitt forsvar, og behovet for ammunisjon, missiler og annet materiell er derfor økende. I tillegg har krigen i Ukraina ført til et akutt og langsiktig behov for forsvarsmateriell, som må dekkes parallelt med andre nasjoners etterspørsel.

Disse medlemmer viser til at Forsvaret også skal ruste opp mange av sine anlegg og bygge ut ny infrastruktur for å kunne levere på det som er vedtatt i Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036. Disse medlemmer viser til at i mange av disse prosjektene vil Forsvaret møte på krav om behandling etter plan- og bygningsloven, noe som er tidkrevende og rigid, og der innsigelser fra mange ulike hold forsinker fremdriften. Disse medlemmer mener at Norge ikke har tid til dette i den sikkerhetspolitiske situasjonen man lever i som naboland til Russland. Et eksempel på dette er at Forsvaret ønsker å få på plass et svært viktig øvingsfelt for Forsvaret i Porsangmoen/Halkavarre skyte- og øvingsfelt. På dette øvingsfeltet skal tre våpengrener samøve. Forsvarsbygg vil etablere et nytt skytetårn for å lede ildgivning i skytefeltet under øvelser. Disse medlemmer viser til at her har statsforvalteren i samarbeid med reindriftsnæringen i en helt annen kommune stoppet dette. Disse medlemmer mener man ikke kan ha det slik at reindriften og statsforvalteren kan stoppe dette prosjektet på denne måten.

Disse medlemmer viser til at for at norsk forsvarsindustri skal kunne utvide produksjonskapasiteten, vil det kunne være behov for oppføring av nye og utvidelse av eksisterende fasiliteter. Planprosesser og byggesaksbehandlingen av eiendom, bygg og anlegg er i dag en stor utfordring tidsmessig. Disse medlemmer mener derfor det er nødvendig å tilpasse regelverk, planprosesser og byggesaksbehandlingen slik at objekter som angår rikets sikkerhet eller inngår i Forsvarets behov, beredskapsformål og produksjon av forsvarsmateriell, ikke må følge de samme byråkratiske begrensninger og krav og langdryge prosesser som gjelder for andre virksomheter. Disse medlemmer viser til at det trengs flere investeringer i dagens krevende sikkerhetspolitiske situasjon, og at det ikke er forsvarlig å la byråkratiet fortsette å male sakte i de ordinære sporene, der et stort byggebyråkrati gjør at prosesser tar lang tid. Disse medlemmer mener derfor det er nødvendig å ta i bruk statlig arealplan for å få fortgang i prosessene og sikre en raskere saksbehandling for Forsvaret og for-

svarsindustrien. Disse medlemmer viser til representantforslaget, som utdyper mer hva statlig arealplan innebærer. Disse medlemmer viser videre til at det er flere tilfeller hvor det har blitt tatt i bruk statlig arealplan.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at norsk forsvarsindustri skal kunne utvide og øke produksjonskapasiteten raskt.»

«Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at Forsvaret får gjennomført Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036, og skjære gjennom byråkratiske hindre.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at det ikke er noe hinder i dagens lov- og regelverk for å gjennomføre reguleringsprosesser og byggeprosesser raskt og samtidig ivareta alle de hensynene lov- og regelverket skal ivareta. Det er primært et ressurspørsmål, ikke minst knyttet til den faglige behandlingen, om hvor raskt det kan gjennomføres. Disse medlemmer mener det ikke er ønskelig at lokalsamfunns, kommuners og innbyggers mulighet til påvirkning i plansaker svekkes ytterligere, og påpeker at bruken av statlig arealplan med god grunn ofte er svært omstridt.

Komiteens medlem fra Rødt viser til kommunal- og forvaltningskomiteens Innst. 226 L (2024–2025), jf. Dokument 8:110 L (2024–2025), og Rødts merknader der for ytterligere utdyping.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at tilgjengeligheten på strøm er begrenset i en rekke områder. Disse medlemmer vil påpeke at det er viktig at det prioriteres fra myndighetene hvem som får tilgjengelig kapasitet i nettet. Disse medlemmer viser til at Nammo ønsker å utvide kraftig som følge av et stort behov for ammunisjon, men mangler tilgjengelig strøm for å utvide produksjonen. Disse medlemmer viser til at Nammo holder til i samme strømområde som TikToks datasenter på Hamar, og at TikTok har fått godkjent planer for tilgang på 150 megawatt, mens det totale forbruket i regionen er 800 megawatt. Disse medlemmer viser til at Elvia har uttalt til NRK Innland, i en sak publisert 5. mars 2025, at selskapet så for seg at det vil ta 5–10 år før Nammo kan få mer strøm med dagens ordning. Disse medlemmer mener at det ikke er tilfredsstillende i et sikkerhetspolitisk og beredskapsmessig perspektiv at nettselskapene ikke har mulighet til å prioritere virksomheter som har nasjonale og forsvars- og sikkerhetspolitiske oppgaver, fremfor underholdningsinnhold.

Disse medlemmer mener regjeringen må regulere tilgjengeligheten på strøm slik at virksomheter som omfatter sikkerhet og beredskap, blir prioritert fremfor andre kommersielle virksomheter.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen iverksette nødvendige tiltak for at forsvarsindustrien og andre kritiske samfunnsfunksjoner med betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser kan gis særskilt prioritering av strømnnett. Dersom dette ikke er mulig med dagens lovgivning, bes regjeringen om å fremme nødvendige forslag slik at slik prioritering lar seg gjøre, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til klima- og naturkrisen og de vel dokumenterte store konsekvensene kraftutbygging har for natur og miljø. Dette medlem mener det finnes grenser for hvor stor del av norsk natur som skal bygges ut for kraftproduksjon. Derfor har Sosialistisk Venstreparti foreslått at det bør utvikles et konsesjonssystem for tildeling av stort kraftforbruk i Norge, jf. Dokument 8:106 S (2023–2024). Sosialistisk Venstreparti mener først til mølla-prinsippet for tildeling av stort kraftforbruk er utgått på dato, og støtter derfor Fremskrittspartiets forslag om at anlegg som har betydning for samfunnssikkerhet og beredskap, må prioriteres foran for eksempel TikTok-senter og kryptomining.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt en rekke ganger, senest i Dokument 8:112 S (2024–2025) og tidligere blant annet i Dokument 8:129 S (2023–2024), har fremmet forslag om prioritering og regulering av tilgjengeligheten av strøm til nye virksomheter. Dette medlem mener at en slik regulering ikke bør begrenses til forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål, men ha et bredere samfunnsmessig perspektiv og ta hensyn til både arbeidsplasser, klima og natur.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vedta en midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen, for å sikre hurtig behandling av plansaker som omhandler produksjon av ammunisjon og forsvarsmateriell og andre etableringer og/eller utvidelser som har til hensikt å styrke Norges forsvarsevne.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 2*

Stortinget ber regjeringen sikre at hensynet til rikets sikkerhet og Forsvaret skal settes foran alle andre hensyn i behandlingen av plan- og bygningssaker.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at norsk forsvarsindustri skal kunne utvide og øke produksjonskapasiteten raskt.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at Forsvaret får gjennomført Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036, og skjære gjennom byråkratiske hindre.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen iverksette nødvendige tiltak for at forsvarsindustrien og andre kritiske samfunnsfunksjoner med betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser kan gis særskilt prioritering av strømmnett. Dersom dette ikke er mulig med dagens lovgivning, ber regjeringen om å fremme nødvendige forslag slik at slik prioritering lar seg gjøre, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 10. april 2025

Sverre Myrli

leder

Agnes Nærland Viljugrein

ordfører

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref
2025/825

Vår ref
25/1056-3

Dato
20. mars 2025

Dokument 8:106 S (2024-2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Listhaug, Amundsen, Wiborg, Wold og Limi om å fjerne byråkrati og sikre gjennomføringskraft i Forsvaret

Jeg viser til brev av 6. mars 2025 fra Kommunal- og forvaltningskomiteen, der jeg er bedt om å vurdere Dokument 8:106 S (2024-2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Listhaug, Amundsen, Wiborg, Wold og Limi om å fjerne byråkrati og sikre gjennomføringskraft i Forsvaret. Svaret er utarbeidet i samråd med Forsvarsdepartementet og Energi-departementet.

Det er behov for kontinuerlig utvikling av tiltak som sikrer gjennomføringskraft i forsvarsløftet. Dette er noe som regjeringen har jobbet målrettet med over lengre tid. De perspektivene som representantforslaget fremhever, og behovet for tiltak som sikrer forsvarsløftets gjennomføringskraft, følges fortløpende opp av regjeringen i gjennomføringen av langtidsplanen for forsvarssektoren. Regjeringen har derfor implementert en rekke tiltak knyttet til fremskaffelse av eiendom, bygg og anlegg som allerede har hatt betydelig effekt.

I 2024 ble det iverksatt en rekke tiltak for å effektivisere prosesser og øke omsetning av tiltak. Terskelverdien for kategori 1 prosjekter for eiendom-, bygg- og anleggsprosjekter er økt fra 200 til 500 mill. kroner og ansvaret for igangsetting og styring av kategori 2 prosjekter er overført til Forsvarssjefen. Forsvarsbygg har fått fullmakt til å starte planlegging av prosjekter på langtidsplanen på inntil 5 % av årlig tildelt ramme. Det er også gitt målrettede rammeprosjekter innen personellrelatert bygg og anlegg, alliert trening, infrastruktur og verdibevaring. Rammeprosjekt gir etatene større handlefrihet til å prioritere tiltak innenfor oppdragenes overordnede målsetninger.

Det er også arbeidet med å effektivisere prosesser for raskere beslutninger, delegere myndighet og innføre standard løsninger. For 2024 alene har tiltakene beskrevet ovenfor medvirket til at Forsvarsbygg oppnådde en betydelig økt omsetning. Det jobbes på nåværende tidspunkt med å forsterke allerede iverksatte virkemidler, samt introdusere flere målrettede tiltak innenfor bruk og virkeområde for regelverk i samarbeid med KDD.

Den rekordhøye investeringen som er gjennomført i 2024, viser at forsvarssektoren er i stand til å tilpasse seg og nå har kommet godt i gang med å realisere vekstambisjonene som ligger i den nye langtidsplanen. I den nye langtidsplanen for forsvarssektoren som et samlet storting har stilt seg bak, legges det opp til en omfattende utbygging og fornying av Forsvarets EBA. Målet er både å utvide kapasiteten og ta igjen vedlikeholdsetterslepet som har vokst seg stort over mange år på grunn av økonomiske nedprioriteringer og manglende vedlikehold.

I tillegg til virkemidler knyttet til styring av forsvarssektorens investeringer har regjeringen jobbet med å effektivisere prosjektgjennomføringen. Dette inkluderer blant annet flere initiativ som samsvarer med de tiltakene som representantforslag 106 S nevner, herunder bruk av statlig plan og unntak fra plan- og bygningsloven. Forsvarsdepartementet planlegger å redegjøre for disse tiltakene og videre oppfølging av disse som del av statusmeldingen til Stortinget om gjennomføringen av langtidsplanen som er planlagt fremlagt i vårsesjonen.

Det legges derfor til grunn at det vil være hensiktsmessig at Stortinget gis mulighet til helhetlig å ta stilling til og vurdere status, gjennomførte tiltak og behovet for ytterligere tiltak og prioriteringer i gjennomføringen av forsvarsløftet på ulike områder samlet gjennom behandlingen av denne stortingsmeldingen.

Jeg anbefaler på denne bakgrunnen at Stortinget ikke ber regjeringen følge opp forslagene i representantforslaget. Under følger kommentarer til de enkelte forslagene:

- 1. Stortinget ber regjeringen vedta en midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for tiltak som styrker forsvarsevnen, for å sikre hurtig behandling av plansaker som omhandler produksjon av ammunisjon og forsvarsmateriell og/eller utvidelser som har til hensikt å styrke Norges forsvarsevne.**

Plan- og bygningsloven har allerede i dag bestemmelser som sikrer raskere prosesser ut fra blant annet sikkerhetsmessige hensyn. I 2014 vedtok Stortinget et omfattende unntak fra plan- og bygningsloven for Forsvaret. Dette unntaket gjelder også for planprosesser. Det er videre gitt en forskriftshjemmel til bestemmelsen som gjør det mulig å vedta ytterligere unntak dersom Forsvaret mener det er behov for dette.

Jeg nevner også at Stortinget samtidig også vedtok et særskilt og omfattende unntak for såkalte skjermingsverdige objekter. Bestemmelsen ble utformet med tanke på situasjoner der det vil medføre en uakseptabel sikkerhetssituasjon å følge de alminnelige reglene i plan- og

bygningsloven. Det er opp til det enkelte fagdepartement innen sitt myndighetsområde om det er behov for å ta i bruk bestemmelsen, og med det beslutte at tiltaket enten helt eller delvis skal være unntatt plan- og bygningsloven.

Min foreløpige vurdering er at vi allerede har tilstrekkelige virkemidler i plan- og bygningsloven som ivaretar ikke bare Forsvarets interesser, men sikkerhetsmessige hensyn mer generelt.

Så langt det er mulig mener jeg at de ordinære saksbehandlingsprosessene i plan- og bygningsloven bør følges, selv i ekstraordinære situasjoner. Dette ivaretar nasjonale interesser, gir godt forankrete vedtak i kommunene og sørger for gode medvirkningsprosesser lokalt. Plan- og bygningsloven ivaretar også kravene i Sameloven om Sametingets og andre samiske representanters rett til å bli konsultert.

Samtidig er jeg enig med representantene i at den nye og krevende sikkerhetspolitiske situasjonen vi er i, tilsier at det er viktig å sikre effektiv behandling av planer og tiltak knyttet til forsvarssektoren. På generelt grunnlag er det behov for å vurdere tiltak for å oppnå raskere planprosesser og å sikre kvalitet i planleggingen, og dette er noe jeg vil følge opp. I tillegg har mitt departement dialog med Forsvarsdepartementet om hvordan vi sammen kan håndtere de særskilte utfordringene knyttet til Forsvarets arealbehov. Jeg har tillit til at også Sametinget, i den alvorlige situasjonen vi nå er i, vil legge tilbørlig vekt på Norges sikkerhets- og forsvarsmessige behov i sitt arbeid.

2. Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at norsk forsvarsindustri skal kunne utvide og øke produksjonskapasiteten raskt.

Det er hjemmel for bruk av statlig arealplan innenfor dagens regelverk. Statlig plan er en unntaksbestemmelse i plan- og bygningsloven, og skal bare benyttes når gjennomføring av viktige statlige eller regionale utbyggings-, anleggs- eller vernetiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det. Statlig plan vil ikke løse privatrettslige utfordringer der man ikke har eiendoms/bruksrett allerede, men vil samtidig kunne gi grunnlag for ekspropriasjon på nærmere vilkår iht. dagens regelverk. Hvilke hensyn som skal legges til grunn for bruk av statlig plan, må vurderes i den enkelte sak. For forsvarssektoren er det tidligere benyttet statlig reguleringsplan for Evenes flystasjon, og det er nettopp besluttet å bruke statlig reguleringsplan for Rygge flystasjon/Huggenesskogen. Dette viser at statlig plan kan være et aktuelt virkemiddel for å sikre Forsvarets arealer, og jeg er ikke avvisende til at dette kan bli aktuelt i flere saker hvis det er behov for det. Når det gjelder bruk av statlig plan for forsvarsindustrien, legger jeg til grunn at de samme forutsetningene må være til stede, altså at det må foreligge viktige samfunnsmessige hensyn og at disse ikke kan ivaretas gjennom ordinære kommunale planprosesser. Også dette er noe som må vurderes sak for sak, og ikke på generelt grunnlag.

3. Stortinget ber regjeringen ta i bruk statlig arealplan for å sikre at Forsvaret får gjennomført Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036, og skjære gjennom byråkratiske hindre.

Jeg viser her til mitt svar på forslag nr. 2 og til de innledende vurderingene. Jeg legger til grunn at Forsvarsdepartementet sammen med Forsvarsbygg på selvstendig grunnlag vurderer hva som er nødvendig å gjennomføre av planlegging etter plan- og bygningsloven for å sikre at langtidsplanen blir gjennomført, og at de vil kontakte mitt departement dersom det vurderes som nødvendig å benytte statlig arealplan for konkrete tiltak. Forslaget om en generell bruk av statlig arealplan for å få realisert Forsvarets arealbehov er jeg imidlertid uenig i.

4. Stortinget ber regjeringen sikre at hensynet til rikets sikkerhet og Forsvaret skal settes foran alle andre hensyn i behandlingen av plan- og bygningssaker.

Regjeringen har nylig vedtatt nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet. I retningslinjene står det at kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter bør samarbeide for å legge til rette for tilstrekkelige arealer til fornybar kraftproduksjon, kraftledninger, forsvarsformål og samfunnskritisk digital infrastruktur. Videre heter det at de nevnte formålene skal vektes tungt ved konflikter mellom utbyggingsformål. Jeg forventer at både kommunene, fylkeskommunene og statlige sektormyndigheter følger opp dette i planprosessene etter plan- og bygningsloven. Jeg vil sammen med forsvarsministeren vurdere om det er behov for å gi nærmere retningslinjer for hvordan Forsvarets arealbehov skal ivaretas i planleggingen.

5. Stortinget ber regjeringen regulere tilgjengeligheten på strøm slik at virksomheter som har nasjonale forsvars- og sikkerhetspolitiske oppgaver, prioriteres ved tildeling av kapasitet.

Til dette forslaget gjengir jeg innspill fra energiministeren.

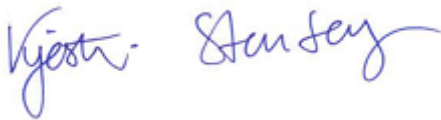
Nettselskapene har tilknytningsplikt og alle som etterspør nettilknytning skal få det. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Alle som har behov for ny eller økt nettkapasitet bør ta tidlig kontakt med nettselskapet, og dokumentere hvor og når de har behov for kapasitet slik at nettselskapet kan gjøre det de kan for å sikre tilstrekkelig nettkapasitet i tide.

Energiloven med forskrifter åpner i dag ikke opp for at nasjonale sikkerhetshensyn kan vektlegges i vurderingene av hvem som skal prioriteres i tilknytningskøen for strømmettet. Alvoret i dagens sikkerhetspolitiske situasjon fordrer at vi framover har et hjemmelsgrunnlag med tydelige og forutsigbare rammer for hvordan nettilknytning til forsvarsindustrien og andre kritiske samfunnsfunksjoner med betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser kan prioriteres. Energidepartementet samarbeider med Justis- og beredskapsdepartementet og

Forsvarsdepartementet om å utrede behovet for særskilt prioritering, samt hvordan en slik ordning bør utformes, praktiseres, og hjemles. En ny hjemmel kan tilpasses de særlige forholdene som gjør seg gjeldende for nettvirksomhet.

Når det gjelder saken om Nammo, er Nammo i gang med å bygge ut en ny fabrikk på Raufoss og har allerede fått reservert kapasitet i Elvias regionalnett til denne. Jeg er kjent med at Nammo tok kontakt med Elvia i fjor høst om kapasitet til en ytterligere utvidelse av produksjonskapasiteten. Det er viktig at Nammo sammen med nettselskapet utforsker mulige løsninger som gjør at de kan få nettilgang når de trenger den. Hvis normal tilknytningsprosess ikke fører fram og alle andre muligheter er prøvd, vil regjeringen sørge for at Nammo vil kunne få nødvendig nettkapasitet i tide.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Kopi:

Energidepartementet

Forsvarsdepartementet

